

Tisztelt Cím!

Az Ukrajna ellen indított háború kezdete, 2022. február 24. óta több tízezer ukrán és magyar állampolgár menekülő talált biztonságot Magyarországon. Ennek érdekében, hogy a menekülők TAJ kártya nélkül is igénybe vehessék az egészségügyi ellátások lehető legszélesebb körét, a jogalkotó számos rendeletet hozott, amelyeket az alábbiakban ismertetünk.

Az Ukrajnából menekült ukrán vagy más, de nem magyar állampolgárok menedékes kártyával rendelkeznek. A státusz megszerzésére irányuló eljárás alatt humanitárius célú tartózkodási engedéllyel rendelkeznek. A 86/2022. (III.7.) Korm. rend. (a továbbiakban: Menedékes Rendelet) 5. § (3) bekezdése alapján a **menedékesek okmányának érvényességi ideje** a törvény erejénél fogva automatikusan meghosszabbodik 2024. március 4. napjáig. Vagyis a kártya – annak ellenére, hogy a rajta fizikailag szereplő dátum már eltelt – érvényes.

Az Ukrajnából menekült magyar (kettős) állampolgárok a legtöbbször magyar személyazonosító igazolvánnyal rendelkeznek. Előfordulhat azonban, hogy csak más módon (pl. útlevéllel, születési anyakönyvi kivonattal) tudják igazolni a személyazonosságukat és magyar állampolgárságukat. Ezt a lent részletezett jogszabályok is megengedik, és nem jelenthetnek akadályt az ellátás biztosításában.

Az Ukrajnából menekült ukrán állampolgárságú menedékes státuszú vagy menedékeskénti elismerésüket kérő, továbbá az Ukrajnából 2022. február 24. után Magyarországra menekülő magyar (kettős) állampolgárok a Menedékes Rendelet szerint jogosultak Magyarországon egészségügyi ellátásokat igénybe venni.

A Menedékes Rendelet 6. § (2) bekezdésének a) pontja szerint a **menedékesek és az menedékeskénti elismerésüket kérők, valamint az Ukrajnából menekülő magyar (kettős) állampolgárok** jogosultak a 301/2007. (XI. 9.) Korm. rend. (a továbbiakban: Metvhr.) 44. § (2) bekezdése szerinti egészségügyi ellátásokra. Ezek a röviden következők:

1. egészségügyi alapellátás, a háziorvosi ellátás körébe tartozó vizsgálatok és gyógykezelések;
2. sürgős szükség esetén a járóbeteg-szakellátás keretében történő vizsgálat, gyógykezelés, továbbá az ellátás során felhasznált gyógyszer és kötszer;
3. sürgős szükség esetén fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás, valamint annak során az orvos előírása szerinti gyógykezelések, ideértve a műtéti beavatkozásokat (és az ennek során felhasznált gyógyászati anyagokat, protetikai eszközöket), gyógyászati ellátás, valamint a gyógykezeléshez szükséges gyógyszer, kötszer és étkezés;
4. járóbeteg szakellátást vagy a fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést követően a betegségből való gyógyulásig, illetve állapota stabilizálódásáig
 - a. a szükséges vizsgálat és gyógykezelés,
 - b. azon gyógyszer és kötszer, amely mással nem helyettesíthető, akkor is, ha főszabály szerint nem lenne jogosult rá a kérelmező, valamint ezeken túl az orvos által rendelt egyéb gyógyászati segédeszköz és annak javítása;
5. sürgősségi fogászati ellátás és fogmegtartó kezelés a legalacsonyabb térítési kategóriában;
6. terhesség gondozás és szülészeti ellátás, illetve a terhesség megszakítását célzó beavatkozás;
7. a releváns jogszabály alapján a “közgyógyellátásra jogosultak” részére térítésmentesen, illetve “egészségügyi rendelkezés” alapján 90%-os vagy 100%-os társadalombiztosítással rendelhető gyógyszer és kötszer;
8. az életkorhoz kötött kötelező védőoltás, valamint
9. a 2., 3. és 6. pont, valamint a 4. pont b. alpontja szerinti ellátások esetében betegszállítás, ha az a páciens egészségügyi állapota miatt másként nem oldható meg,

A Menedékes Rendelet 6. § (2) bekezdésének b) pontja szerint továbbá ezek az emberek jogosultak az onkológiai szakellátásra, egyéb krónikus betegellátás keretében vizsgálatra és gyógykezelésre, továbbá az ártámogatással a társadalombiztosítás egyes ellátásaira jogosultak által az onkológiai szakellátás és egyéb krónikus betegellátás, valamint az egészségügyi alapellátás keretében állapotjavítás, állapotfenntartás vagy fájdalomcsillapítás érdekében igénybe vehető gyógyszerkészítményekre.

A 4. pont szerinti egészségügyi szolgáltatás akkor térítésmentes a Menedékes Rendelet 27. § (3) bekezdése szerint, ha azt a házi orvos beutalására kéri a páciens, vagy a járóbeteg-szakellátás, illetve fekvőbeteg-gyógyintézet szakorvosa visszarendelésére történt.

Az elvégzett egészségügyi szolgáltatást a Nemzeti Egészségbiztosítási Alap (NEAK) részére kell jelenteni. A jelentések alapján történő elszámolást a NEAK megküldi az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságnak (OIF), amely megtéríti a szolgáltatások díját és költségét.

Ezeket az egészségügyi ellátásokat a felsorolt személyi kör így TAJ kártya nélkül is jogosult igénybe venni. Őket az EESZT rendszerben az ukrainai válsággal összefüggő egyes, az egészségügyi ellátást érintő adatkezelési kérdésekről szóló 171/2022. (IV. 29.) Korm. rend. szabályai szerint egy **technikai azonosító** létrehozásával kell bejegyezni, amelyhez rögzíteni kell azt a tényt, hogy a beteg menedékes, menedékeskénti elismerését kérő avagy Ukrajnából menekült magyar (kettős) állampolgár, illetve menedékes okmányának, humanitárius tartózkodási engedélyének vagy személyazonosító okmányának, egyéb okmányának azonosítóját és típusát, továbbá az egyéb személyazonosító adatait.

Fontos hangsúlyozni, hogy az **Ukrajnából 2022. február 24. után elmenekült magyar (kettős) állampolgárok** a Menedékes Rendelet 8. § (1) bekezdése szerint ugyanolyan feltételekkel jogosultak az egészségügyi ellátásokra, mint a menedékesek. Ennek igazolására a személyazonosító igazolványukat és az ukrainai dokumentumaikat használhatják fel, ezek bemutatására az egészségügyi szolgáltató jogszerűen kérheti is őket.

A fentieket erősíti meg a 9/2022. (III. 11.) számú EMMI egyedi utasítás is, amelynek 1. sz. melléklete (Ukrajnából Magyarországra érkezők esetében követendő eljárásrend) 3. pontja így fogalmaz: *“A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján az Ukrajnából menekülő magyar állampolgárságú személyek nem kérelmezhetik menedékesként való elismerésüket, ugyanakkor az Ukrajnában állandó lakóhellyel rendelkező és 2022. február 24-én vagy azt követően Ukrajnából érkező magyar állampolgár egészségügyi ellátás szempontjából a menedékesként elismerését kérővel, továbbá a menedékessel egy tekintet alá esik.”*

Reméljük, a fentiek segítenek Önnek abban, hogy - különösen a mostani, mindenki számára megterhelő - hatékonyan tudjon ellátást nyújtani a betegeknek.

A Magyar Helsinki Bizottság szívesen áll mindenki, így az Ön rendelkezésére is, ha jogi tudásunkkal segíteni tudjuk a menekülők érdekében végzett értékes munkát.

Budapest, 2023. szeptember 22.

Magyar Helsinki Bizottság